

NAPI KISLEXIKON

a víz- szolgáltatásról

Évről évre egyre több vizet használunk fel. Vízhányról az utóbbi években mégsem panaszkodhatunk.

Honnan?

Mélyfúrású pozitív artézi kutakból, Szeged mélyen fekszik, 80 méterrel az Adria víz-szintje fölött. A vízadó rétegekben tárolt víz a nyomás következtében a terepszint fölé emelkedik a kutakban, melyek ezért pozitívak. Ivóvizünk a 200-tól 500 méter közötti rétegekből származik. Azért innen, mert mélyebben már túl meleg a víz, a magasabban fekvő rétegekben pedig már kevés van, és könnyebben is fertőződhet a talajvíztől. A 200 és 500 méter közötti mélység a vízmű számára van fenntartva. Az ipari és más kutak ez alatti vagy feletti rétegekből nyerik a vizet.

Az előzmények?

A múlt században egyedi kutakat fúrtak. A századforduló idején az emeletes házak szükségessé tették a vízmű megépítését. 1904-re készült el. Ekkor épült a Szent István téri ezer köbméteres víztorny is, az ország első vasbeton víztornya. A kutakból kifolyó vizet gőzgeppel nyomták be a városba és a toronyba, 16 kilométeres csőhálózaton keresztül. Jelenleg a szegedi hálózat hossza 252 kilométer, melyen 10 181 darab bekötés van. Ötvenhárom kilométeres szakaszon kiöregedett öntöttvascső van infektív, zömük 60 éves. A hálózat 196 kilométeres szakasza eternitcső, melynek többségét a háború után fektették le. A vascsőből évente 5-6 kilométert cserélnek ki, a hálózat egynegyede szorul cserére.

A klórozás?

A kutak jó vizet adnak. De a csövek talajvízzel fertőzött területen fekszenek. Ha a bennük levő nyomás szerelés, vagy üzemzavar következtében csökken, mikroorganizmusok juthatnak a vízbe. Az állandóan fenntartott klórszint ezeket megöli. Fertőzés azonban normális üzemi körülmények között nem történhet, úgyhogy a klórozás Szegeden csak a biztonságot szolgálja.

Elég-e a vizünk?

Itt a nyár. Többször nyitjuk ki a csapokat, gyakrabban iszunk, több vizet használunk a kertek locsolására, kocsik mosására és fürdésre is. Naponta egy szegedi lakosra átlagosan 160-170 liter vizet kell számítani. A mostani meleg időben azonban ugrásszerűen megnő a vízfelhasználás. Június eleje és vége között 20 százalékkal emelkedett a fogyasztás, napi 7 ezer köbméterrel lett több. Eleget tud-e tenni a vízmű a megnövekedett igényeknek?

Amint azt naponta tapasztalhatjuk — igen. A vállalatnál elmondták azt, hogy a vízszolgáltatásban a csúcsokra kell felkészülni. Ezelőtt 7-8 évvel Szegeden a vízfelhasználásban alig volt különbség az őszi és a nyári között. Egyszerűen azért, mert a vízmű nyáron sem tudott több vizet adni. 1969-ben azonban a napi átlagos 31 ezer köbméterrel szemben az augusztus 7-i 41 ezer köbméteres vízigényt is szolgáltatni tudta a vállalat.

Tehát nem kell attól tartani — amely nem egy városban a kánikula beálltával mindennapos gond —, hogy a magasabb emeleteken hiába nyitjuk meg a csapokat. Van vizünk elég, és a vízmű képes többet is adni.

Miért vagyunk előnyösebb helyzetben, mint más városok? Például Budapest vagy Szolnok. Főként azért, mert a vizet fűt, artézi kutakból kapjuk, nem folyóvízből. Az artézi kutas vízszolgáltatás rendszere könnyebben alakítható az igényekhez.

Vízszolgáltatás kisebb beruházásokkal követhető a fogyasztás növekedése. Pontosabban a szegedi vízellátás nem követi a felhasználás növekedését, hanem szerencsés módon előtte jár annak.

A biztonságos vízellátást szolgálják a tornyok, magas tárolók is. Ejszaka, kis vízfogyasztás esetén a szivattyúk ezeket feltöltik vízzel, majd a napi csúcsban a tornyok besegítenek. Egy Szeged nagyságú városban a víztornyok térfogatának a napi fogyasztás 20 százalékával kellene optimálisan megegyeznie. Szegeden ezzel szemben a két működő torony 1500 köbméteres (3,5 százaléka). Az épülő új víztornyok (Tarján, Újszeged, Kolozsvári tér) mintegy 7 ezer köbméteres összterfogatattal javítanak a helyzeten.

Meddig lesz elegendő a város ellátásához az a víz, amit a kutak adnak? Több elképzelés közül valószínűnek tekinthető, hogy a kúthálózat bővítésével távolabb fekvő kutak fűrésével mintegy 1990-2000-ig elegendő vizünk lesz. Azután új források után kell nézni. A Tisza finom iszaptartalma miatt nem jöhet számításba. Így valószínűleg a marosi kavicsrétegre, esetleg a Dunára leszünk utalva. Addig is program szerint folyamatosan épülnek az új vízművek. Mégpedig úgy, hogy az ellátás lehetőleg megelőzze az egyre nagyobb népességszám, egyre inkább iparosodó, nagyvárossá növekvő Szeged igényeit.

Szávay István

Kalifornia után Szegeden

Beszélgetés Vámos Lászlóval

Vámos László április közepén két hónapra az Egyesült Államokba utazott. Úgy tudtuk, azért, hogy Euripidész *Trójai nők* című tragédiájának előadását rendezze.

Nem egészen, pontosabban nem kizárólag ezért — mondja most hazatérte után a Kossuth-díjas rendező. — Amerikában a színészeket nem külön főiskolákra képezik, mint például nálunk, hanem az egyetemeken. A hallgatók úgy választják a színészmesterséget, mint ahogyan nálunk, mondjuk, a magyar-francia szakot. A képzésben vendégprofesszorok is közreműködnek: ennek így hívták meg. Ennek kapcsán rendeztem Davis-ban, a kaliforniai egyetemen végzett hallgatók és színészegetemisták közreműködésével a *Trójai nőket*.

Milyen sikerrel?

Az előadásra és a próbákra különleges körülmények között került sor. Abban az időben, amikor az egyetemeken kibontakozott a kambodzsai beavatkozás elleni tiltakozás. Rendkívüli méretű akció volt ez. Az egyetemeken háromnapos sztrájk követte, a mi előadásunk próbáinak kivételével teljesen leállt az élet; a kihalt egyetemvárosban egyedül a mi, körülbelül húszta-

gú társulatunk járt az utcákon és az épületekben. A diákok a sztrájk idején tüntetéseket, felvonulásokat, utcai színházakat szerveztek, tiltakozásul a háború ellen.

A *Trójai nők* próbái miért nem szakadtak meg?

Azért, mert az események, hogy úgy mondjam, szuperaktuálissá tették a vállalkozást. Euripidész háborúellenes tragédiájának Sartre átdolgozása sajátos színt adott. Ez az átdolgozás mennyiségben nem nagy, főként stílári, a francia író mindössze néhány sort írt a tragédiához. Tartalmilag viszont annál jelentősebb. Sartre az algériai háború idején foglalkozott Euripidész tragédiájával és aktuálissá tette az eredeti dráma mondanivalóját. Ott például, ahol Euripidész drámájában görögökről van szó, Sartre európaiakról beszél. Hogy a trójai barbárok, ezt a tendenciát a fehérek és színesek szembeállításával szélesítve, Sartre *határozottan és világosan* a mai hódító háborúk ellen emeli fel szavát. A kambodzsai beavatkozás miatt az aktuális *hihetetlen intenzitást* kapott és a *Trójai nők* előadása részévé vált a tiltakozó mozgalomnak.

Hogyan kapcsolódott a *Trójai nők* amerikai rendezése a pestihez?

Alapelveiben. A görög drámák színpadra állításában két út lehetséges. Az egyik a kétezzer évvel ezelőtti görög előadások formai visszaidézése, álarcokkal és egyéb külsőségekkel. A másik — és Sartre átirása ezt követeli — a *költői realizmus* útja. Ezen a módon a hősök emberközeli kerülnek, a kórus egyénitettebb, elmarad a szinte koreográfiailag kidolgozott ritmikus tánc. A stilizáció csak olymértékű, amennyit a darab stílusa feltétlenül megkövetel.

A szabadtéri előadás rendezése is ezekre az elvekre épül?

Ahogy a néhány év előtti Vigszínházi, ugyanúgy a szabadtéri bemutatott is így igyekszem felépíteni. Természetesen a szabadtéri sajátos adottságait maximálisan felhasználjuk. Szegedi munkáim, a *Hamlet*, és a *Tragédia* előadásainak tapasztalatait szeretném idén gazdagítani. Prózában Madách Tragédiáján kívül nem

szerepelt még olyan mű a szabadtéri műsorában, amelyik annyira ide született volna, mint a *Trójai nők*. Elég arra hivatkoznunk, hogy Euripidész is szabadtérre írta a drámát. Ez az előadási mód, természetesen, nemcsak nem zárja ki, hanem igényli is a látványosságot, a hatalmas teret kitölteni, befogadni képes emocionális hatást.

A szereposztás?

Nem azonos a Vigszínházzal. Az akkori produkció három erőssége volt *Sztyok* Mária, *Ruttkai* Éva és *Benkő* Gyula. Eppen ezért megtartják régi szerepüket, akárcsak a kórusvezetőknek mintegy a fele, élükön *Tábori* Nórával és *Gordon* Zsuzsával. Új szereplő az együttesben *Latino* Zoltán, aki az idén lép fel először a Dóm előtt. Érdekesége a szereposztásnak, hogy a tavalyi Tragédia első emberpárja, *Nagy* Attila és *Thirring* Viola, a *Trójai nőkben* „istenpárt” alakít. Új tagja az együttesnek *Ronyec* Mária, aki a pécsi színházról került Pestre és filmszerepeiből a szegedi közönség is jól ismeri. Új tagunk *Dévény* Kamilla, a kecskeméti színház vezető művésznője, akinek adottságai országosan is a legalkalmasabbak arra, hogy a szegedi szabadtérin ideális Helenát formáljon. A kísérőzene, *Decsényi* János munkája, a kaliforniai előadáson is elragadtatást váltott ki.

O. L.

Irányelvek a háztáji gazdaságok fejlesztésére

A MEM, a TOT és a SZÖVOSZ elnöksége irányelveket bocsátott ki a termelőszövetkezeti közös és háztáji gazdaságok kapcsolatának fejlesztésére. Az irányelvek elemzik a háztáji termelés eddigi csökkenésének okait, szorgalmazzák a háztáji gazdaságok fejlesztését, tájékoztatnak a közös és a háztáji kapcsolatainak új lehetőségeiről. Az irányelvek kiemelik a háztáji szerepet az áruellátásban. (MTI)

Lexikoniáda

Nemcsak Mexikó volt az újdonság az elmúlt hónapban, hanem a Napi Kislexikon is, amelynek további folytatásaihoz nagyon sokan akarnak olvasóink közül ötleikkel hozzájárulni. Mivel mindegyiket nincs módunk ismertetni, egy jellemző hozzászólást emelünk ki közülük: Taba Sándor hódmezővásárhelyi (Oldalkosár utca 5.) olvasónkét.

Több olyan érdekes témára hívná fel figyelmünket, amelynek szerinte helye lehetne kislexikonunkban: a

Szójuz-9 útjára és az új lakástörvényre. Megjegyezzük: bővebb terjedelemben már foglalkoztunk mindkettővel, ismertettük, kommentáltuk az eseményt és a törvényt. Feltételezhetően elkerülte figyelmét az a mondat, amely a kislexikonról szóló napi kislexikonunkban így jelölte meg a rovat témakörét: belpolitikai és várospolitikai kérdésekkel foglalkozik. S a belpolitikaiak közül is azokkal, amelyek szegedi szempontból éppen aktuálisak.

Nem fenékgig tejfel

Ezt több olvasónk állítja az új, műanyag poharas tejfölről, amely lassacskán olyan híg lesz, mint a tej. G. L. szerint azért találták ki a műanyag poharat, mert az ilyen rossz minőségű tejfő a papírpohárból kifolyt volna.

De a háziasszonyok sorsa azért sem fenékgig tejfel mostanság, mert olykor-olykor még hígat sem kapnak. S miután valaki az egész várost befutkározza — szombaton vagy hétfőn dél-

után — ezért az úgy látszik megfizethetetlen áruért, végül furcsa választ kap a boltban. Arról világosítják föl, hogy azért kevés a tejfő, mert sokan főznek főzeléket, tököket, zöldbabot. Az már a felvilágosítást tartó boltvezetőnek sem jut eszébe, hogy ha több tejfő fogytana el, akkor nem lenne ráfizetés. Ilyenkor többet rendelni. Vagy tán az ő helyzetük sem fenékgig tejfel?

Salamoni székdöntés

Jó néhány nyugdíjas, idős ember panaszkodott valamikor, hogy a Centrum Áruházal átellenben mennyit kell várakozni a villamoskiterőnél, s hogy elkelne ott egy-néhány széket. Aztán már másra volt panasz, mert a székeket megkapták, de sokszor közelharcot kellett folytatni a helyekért: kevés volt az ülőhely és sok a fáradt láb.

Most ismét megoldódott az ügy — lám-lám, ez se

jó? Salamoni döntéssel a székeket eltüntették a megállóból. Így aki fáradt, az az áruházzal melletti padokra ül, s ha jön a villamos — mivel átkelőhely nincs — csikorogva fékező autók, motorbiciklik közt igyekszik visszajutni a megállóhoz. Senki sem kívánja, hogy az 1-es bármelyik megállóhoz padokat rakjanak, de ahol negyedórát is kell várakozni, elkelne néhány.

8 ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT

fiúkat asztalostanulónak

felvesszünk. Jelentkezni: Asztalos Ktsz, Kiskundorozsma, Kürt u. 4. alatt.

Az EMERGÉ Gumigyár

gumigyártó szakmát tanulni vágyó

fiúkat — lányokat

felvessz

3 éves képzési idővel, az 1970/71-es oktatási évtől.

Jelentkezni lehet:

a Gumigyár Személyzeti és Oktatási Csoportjánál.

Szeged, Budapesti út 4. II. emelet 25.

Telefon: 12-423/134.

Előtte: az özönvíz

Mint az minden jóravaló bibliában és katekizmusban olvasható, isten, miután özönvízzel pusztította el a vétkes emberiséget, magába szállván, megbánta tetteit (ma így mondanánk: önkritikát gyakorolt) és megfogadta: sosem cselekszik többet azonképpen, minek bizonyosságul felfüggesztette az égrea szivárvány ívét.

Noé utódai azonban, elszaporodván, nem szüntek meg vétkezni, miért is az égiek nagyon háborgának és szemrehányást tettek a mennyi atyának (az atyisteneket

hanem idegeire hatván — talán még rombolóbb hatású.

— Ő, mondd, atyám, mely szörnyű csapás az, amelyet a tőled elrugaszkodott embernépségre az újkorban küldeni számítasz? — érdeklődött kíváncsian Szent Péter.

— Nem mondom hangosan, mert még a Tejűtnak is füle van — suttog az örökévaló —, inkább leírom. Ezzel vésőt vettem elő, s egy tízparancsolatból vizszamaradt kötőbelerőtta ezen baljós betűket: ERTEKEZLET.

Balla László

SZERDA, 1970. JÚLIUS 1.

DELMAGYARORSZAG 5